ל) [ל"ל אליעזר וכ"מ בתוס' לקמן יו: ד"ה אמר רבא],

ב) [הערוך בערך פט פי' בעלי מארה אין להם כלום

לא קיימו שמחת יו"ט ולא מצות בית המדרש שכבר

יצארו. ג) ושבת י. לג: תענית

כא.], ד) פסחים סח: ע"ש, ה) ולשון הערוך בערך אדר

שי וכפון הפנון לפנון מדי פירוש אדיר במרום ה' ויעשה מהן נדקה שהיא

ילדק משמים נשקף], ו) [דף

יו:ן, ז) פי׳ ייו פלפליו ודבש.

ת) [ב"ק סב.], ט) [קיב. קיג. ובשבת קיח.], י) כלומר

אא״כ יטול מן הלדקה אבל

אמר לוו עלי. רש"ל.

תורה אור השלם

1. זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבְּת

קַּמְיְּשׁה. 2. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דְּבֶּר יִיְ שַׁבְּתוֹן שַׁבַּת

לְדֶשׁ לַיִּי מְּחָר אֵת אֲשֶׁר תאפו אפו ואת אשר

לקדשו:

שמות כ ז

חשובה לפני ה׳

א מיי' פ"ו מהלכות יו"ט הלכה א סמג

לאון ע"ה טוש"ע א"ח

סימן תקכו סעיף א: ב מייי שם הלכה ג

מישים סב שיבוט:

מוש"ע שם סעיף טו: ד ד מיי שם הלכה א

ה [מיי' שם פ"א הלכה ט]: ה ו מיי' שם פ"ו הלכה יט סמג

שם טוש"ע א"ח סימן תקכט סעיף א:

ו ז טוש"ע שם סימן תקכו

יום שוב. לא יכשל בתחלה. להיות תחלת בשולו ועיקרו לשם שבת אלא לשם יו"ע יהא תחלת בשולו והמשויר יהא לשבת כדקתני ואזיל אבל מבשל הוא ליו"ט ובלא הערמה כדקתני לקמן0: עושה סבשיל. לשם ערוב: ובילה שעליו. שהיו טחין בילה על הדג כשצולין אותו: אכלו או שאבד. קודם שבשל כל צרכי שבת: מומך עליו. לבשל בשבילו: גבו׳ מנא הני מילי. לאו דוקא מקראי יליף דערובי תבשילין דרבנן והכי קא מבעיא ליה אהיכא אסמכוה רבנן: זכור. אין זכירה אלא בדבר המשתכח: זכרהו מאחר שבא להשכיחו.

כשבא יו"ט בערב שבת קרוב שבת להשתכת מחמת יו"ט שמרבה בסעודת היום ואינו מניח לשבת כדי כבודו והזהירך הכתוב לזכרו וכשמערב ערובי תבשילין נמלא שזוכרו שהרי אינו עושה אלא מחמת שבת: **מ"ט**. למה תקנו ערוב קרא ודאי לאו בערוב משתעי ולאו ערוב משתמע מיניה ואסמכתא בעלמא הוא וכי אתא קרא לקדוש היום אתא כדתניא בפסחים (דף קו.) זכרהו על היין וערוב מדרבנן ומה ראו לתקן: אמר רבא כדי שיברור כו'. מתוך שמערב זוכר את השבת ואינו מכלה את הכל ליו"ט ובורר מנה לזה ומנה לזה: רב אשי אמר. לא לכבוד שבת תהנוהו אלא לכבוד יום טוב: כדי שיחמרו חין חופין מיום טוב לשבת. אלא א"כ התחיל מבעוד יום דאינו אלא כגומר והולך אבל אתחולי לא: ק"ו דמיום עוב לחול. לגמרי לה:

ברייתא למד אותו ממקום אחר נקט

הכי כלומר האמוראין למדוהו מכאן

והתנא למד מכאן: את אשר תאפו אפו. הוה ליה למכתב היום אפו

ובשלו אלא רמו הוא שיש לך יום ששי

שחין אופין ללורך מחר: אלא על

ודורש. ביום טוב: ילתה כת

רחשונה. לפעוד פעודת יום

טוב והניחוהו דורש: בעלי פטסין.

חביות גדולות הכינו להם "באנומלין

ומסך משתאות לפיכך מהרו לנאת

כלומר בעלי נפש הן ואינן יגעין

לשמוע תורה: הללו בעלי מארה.

שהיה בית המדרש מתרוקן מאד

וגנאי הדבר וקשה בעיניו: עד

האפוי. בחמישי

בשבת: אופיו.

קש לַּיְיָּ טְּיְוּוּ צֵּוּנְ אֲשֶׁר תֹאפּוּ אֵפּוּ וְאֵת אֲשֶׁר תְבַשְׁלוּ בַּשֵּׁלוּ וְאֵת כָּל הניחו העדח לְמִשְׁמֶרֶת עַד הַבּּקֶר: בשלמה לרב השי. דאמר לכבוד שמות טז כג ויאמר להם לכו יו"ט תקנוהו כדי שיאמרו אסור פ. זַיּאנֶּיוּ יְּיָיָּים יְבּוּ אָכְלוּ מַשְׁמֵנִּים וּשְׁתוּ מֵמְתַקִּים וְשִׁלְחוּ מְנוֹת להתחיל בשולי שבת ביו"ט היינו דמערב יו"ט הולרך לעשותו: אלא לרבא. דאמר כדי שיברור: אפי' ביו"ט. לְאֵין נְבוֹן לוֹ כִּי קְדוֹשׁ היוֹם לאדנינוּ ואל הַיּוֹם לַאֲדֹנֵינוּ וְאַל תַּעְצֵבוּ כִּי חֶדְוַת יִיָּ הִיא יעשהו לפני סעודת יו"ט יש כאן מֶעוְכֶם: 4. ייייים נחמיה חי ַנְיּצְּוְּטָה. 4. שֵׁשֶׁת יְמִים תֹאכַל מַצוֹת וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי זכירת שבת לברור מנותיו: שמא יפשע. ישכח ולא יערב משום דטריד: עַצֶרֶת לִייָּ אֱלֹהֶיֹךְ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאבְה: וחנא מייחי לה מהכא. כן דרך . דברים טז ח שיטת התלמוד כשמתחילין האמוראין 5. בּיוֹם השׁמיני עצרת להוליא טעם מן המקרא ויש תנא של

תָּהְיֶה לְכֶם כָּל מְלֶאֹכֶת עַבֹּדָה לֹא תַעֲשׂוּ: במדבר כט לה

במובו כט לה 6. מִקְלוֹת מֵיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אַדִּיר בַּמְרוֹם יְיָ: תהלים צג ד

הגהות הגר"א פת: מבשלין. תבשיל: שהיה יושב [א] תוספות סד"ה לוו. כשאיו לו ממי ללות. כל"ל:

מוסף רש"י תענית כא.).

יום מוב "שחל להיות ערב שבת לא יבשל בתחלה מיום מוב לשבת אבל מבשל הוא ליום מוב ואם הותיר הותיר לשבת ועושה תבשיל מערב יו"מ וסומך עליו לשבת בית שמאי אומרים שני תבשילין ובית הלל אומרים בתבשיל אחד ושוין בדג וביצה שעליו שהן שני תבשילין יאכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחלה ואם שייר ממנו כל שהוא סומך עליו לשבת: גמ' מנה"מ אמר שמואל דאמר קרא יזכור את יום השבת

לקדשו זכרהו מאחר שבא להשכיחו מאי מעמא אמר רבא כדי שיברור מנה יפה לשבת ומנה יפה ליום מוב רב אשי אמר יכדי שיאמרו אין אופין מיום מוב לשבת קל וחומר ימיום מוב לחול תגן עושה תבשיל מערב יום מוב וסומך עליו לשבת בשלמא לרב אשי דאמר כדי שיאמרו אין אופין מיום מוב לשבת היינו דמערב יום מוב אין ביום מוב לא אלא לרבא מאי איריא מערב יום מוב אפילו ביום מוב נמי אין הכי נמי אלא גזרה שמא יפשע ותנא מייתי לה מהכא יאת אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו מכאן אמר ר' 6אלעזר אין אופין אלא על האפוי ואין מבשלין אלא על המבושל מכאן סמכו חכמים לערובי תבשילין מן התורה ת"ר מעשה ברבי אליעזר שהיה יושב ודורש כל היום כולו בהלכות יום מוב יצתה כת ראשונה אמר הללו בעלי פמסין כת שניה אמר הללו בעלי חביות כת שלישית אמר הללו בעלי כדין כת רביעית אמר הללו בעלי לגינין כת חמישית אמר הללו בעלי כוסות התחילו כת ששית לצאת אמר הללו ִ°בעלי מארה אמר הללו בעלי כוסות התחילו כת ששית לצאת אמר הללו ִ°בעלי מארה נתן עיניו בתלמידים התחילו פניהם משתנין אמר להם בני לא לכם אני אומר אלא להללו שיצאו ישמניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה בשעת פטירתן אמר להם ילכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם אמר מר שמניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה והא שמחת יום מוב מצוה היא רבי אליעזר למעמיה דאמר שמחת יום מוב רשות דתניא ירבי אליעזר אומר אין לו לאדם ביום מוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה ר' יהושע אומר יחלקהו חציו לה' וחציו לכם אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו כתוב אחד אומר יעצרת לה' אלהיך וכתוב אחד אומר פעצרת תהיה לכם הא כיצד רבי אליעזר סבר או כולו לה' או כולו לכם ורבי יהושע סבר חלקהו חציו לה' וחציו לכם מאי לאין נכון לו אמר רב חסרא למי שלא הניח עירובי תבשילין איכא דאמרי מי שלא היה לו להניח עירובי תבשילין יאבל מי שהיה לו להניח עירובי תבשילין ולא הניח פושע הוא מאי כי חדות ה' היא מעוזכם אמר ר' יוחנן משום ר' אליעזר בר' שמעון אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע ואמר ר' יוחגן משום ר' אליעזר בר' שמעון הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר 🕫 אדיר במרום ה' אי נמי אדרא כשמיה כדאמרי אינשי מאי אדרא דקיימא לדרי דרי תניא נמי הכי שדה שיש בה אדר אינה נגזלת ואינה נחמסת ופירותיה משתמרין תני רב תחליפא אחוה דרבנאי חוזאה

מתי הם יושבים ל"ג: התחילו פניהם משחנין. כסבורין שכועס על כת ששית מפני שאחרו לנאת וכ"ש עלינו: חיי שעה. סעודה: אכלו משמנים. מקרא הוא בספר עזרא עד כי חדות ה' היא מעוזכם: שלא היה לו להנית. כגון שאבדה לו אבדה מערב יו"ט ומחזר כל היום אחריה: חדום ה'. שמחה שאתם עושים בשביל הקב"ה הרי היא מעוזכם היא תעזור אתכם לשלם הקפוחיכם ומלווחיכם שתלוו בשבילה: שי**חקיימו לו נכסיו.** שלא יהא אדם חומסן וגוזל שדות ממנו: ישע בהן אדר. אילן חשוב הוא יש לו שם למרחוק ואומרים פלוני יש לו אדר בשדהו ומתוך כך היא נקראת על שמו ואם הולך למדינת הים ובא אחר והחזיק בה יש לו עדים הרבה שהיתה שלו ואילו מכרה היה הקול יוצא להיות נקראת על שמו של שני: שנאמר אדיר במרום. כלומר שאדר לשון קיום וחוזק ולכך נקרא אדר: כשמיה. כשמו שמפרשין בני אדם את שמו: נחמסת. חמסן יהיב דמים אלא שלוקת בכת ויש קול לדבר והיום או מחר מזמינו לבית דין: ופירוסיה משהמרין. לא ידענא מאי היא. י"מ שנוטעין אותו על הגבולים ויש לו ענפים הרבה והוא לשדה לגדר. ולי נראה שהוא מין עשב חשוב וזרעו מתערב עם הפירות ובשדה לבן קאמר ומשתמרת התבואה מן הכנימה והתולעים שריח אותו זרע מבריחן והורגן כדאמר בחומטין שמשמר התבואה במסכת שבת (דף לא):

אוכל ושותה או יושב ושונה. ואע"ג דלעיל האמר לתלמידיו

אכלו משמנים ושתו ממתקים משום דסיים הדרשה הוא דהא בשאר ימים נמי היו אוכלים אחר הדרשה ומ"מ אמר להו אכלו משמנים ושתו ממתקים משום שמחת יום טוב: לון עלי ואני פורע. והא דאמר (פסחים דף ק.) ש עשה שבתך חול ואל תלטרך לבריות ה״ת כשאין י לו [א] לפרוע:

איר במידום רו בירום. כדמרים, כדמרים ממרץ תצמח וצדק משמים נשקף. ומפורש בפרק השותפין במעשה דמונבז המלך, דאמר אני גנותי למעלה, כלומר הצדקה שפירשתי לעניים הנה היא גנווה לי עשה מהן צדקה חשובה לפני ה' במרום, כדמתיב אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. ומפורש בפרק השותפין במעשה דמונה לי ממר אדרא כשמיה, והוא מאילני סרק והוא גדול ומשלח פארות וענפים הרבה, ואם (מסיין) ^כ) (מסייג) בו הכרם אין חיה יכולה ליכנס לתוכו ומשתמר לעולם.

רבינו חננאל יו"ט שחל כו' לא יבשל יו ט שוול כו לא יבשל בתחילה מיו"ט לשבת כו'. מנא לן שעושה תבשיל וסומך עליו לשבת. אמר שמואל השבת, כלומר זכרהו מקודם יום טוב שבא להשכיחו. ואמר רבא כיון . שיודע כי מחר צריו - ... לבשל לשבת בפני עצמו אף הוא מתכוין לברר מנה יפה לשבת שלא יבשל למה אין מבשלין מיו"ט לשבת אלא ע"י עירוב, מיו"ט לשבת ק"ו מיו"ט ומשנינו אלא גזרה שמא וגו'. כלומר אם אפיתם אם יש לכם כבר מבושל בשלו. והאי אי אפשר בשלו, ווואי אי אפשר לאוקמי בחול אלא מיו"ט לשבת, ומפרש שאין אופין אלא על האפוי, מבשלין אלא על המבושל, מיכן סמכו המבושל, נויבן לעירובי תבשילין מן בירוש בעלי וכדים פחות מהם). לגיניו השפוית) ל) וכת השישיתו כלום, לא קיימו שמחת יו"ט ולא מצות ביהמ"ד שכבר יצאו. ואסיק כל מי שהיה יכול להניח עירובי הוא. מאי כי חדות ה' היא אמר הקב"ה מעוזכם. מעוזכם. אמר הקב״ה לישראל לוו עלי ושמחו היום וקדשוהו והאמינו בי ואני פורע. כלומר קיימו ושמחת בחגך, והאמינו שאני מזמז לכם ב. כו בטעשה ידיכם כדי שתפרעו מה שלקחתם בהלואה. וא"ר יוחנז אדיר במרום ה'. כלומר